

10 ТАҚЫРЫП. ҚАРЖЫЛЫҚ ТАЛДАУ НЕГІЗДЕРІ

Дәріс жоспары

1. Қаржылық талдау мақсаты және міндеттері
 2. Басқарушылық шешім қабылдауда қаржылық талдаудың ролі
 3. Қаржы талдау мен басқарушылық талдау арасындағы өзара байланыс. Қаржы талдаудың әдістері
-

Кәсіпорынның *қаржы жағдайы*
кәсіпорынның белгілі бір кезеңдегі
қаржылық тұрақтылығын және оның өз
шаруашылық қызметін үздіксіз жүргізуі
мен өзінің қарыз міндеттемелерін
уақтылы өтеуі үшін қаржы
ресурстарымен қамтамасыз етілуін
көрсетеді.

Қаржылық талдаудың мақсаты —
кәсіпорнның қаржылық жағдайына
баға беру және алынған
қорытындылар негізінде қызметті
жақсарту үшін кеңес беру.

Қаржылық есеп беруге мыналар жатады:

- 1) бухгалтерлік баланс;
 - 2) пайда мен зияндар туралы есеп;
 - 3) ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп;
 - 4) капиталдағы өзгерістер туралы есеп;
 - 5) түсіндірме жазбаны.
-

***Қаржылық жағдайын талдаудың басты
мақсаты (міндеті) келесілер болып
табылады:***

- қаржылық жағдайға баға беру және оның есеп беру мерзіміндегі өзгерісі;
 - активтер мен олардың қалыптасу көздері арасындағы сәйкестікті, оларды таратудағы рационалды және пайдаланудағы тиімділікті зерттеу;
 - айналым капиталының көлемін, оның өсуін (кемуін) және ағымдағы міндеттемелермен арақатынасын анықтау;
 - қаржы-есептік және несие ережесін сақтау;
-

- кәсіпорын активтері және оның міндеттемелерінің құрылымын зерттеу;
 - ағымдағы активтердің айналымдылық есебі, оның ішінде дебиторлық борыш және қорлар есебі;
 - баланстың өтімділігін, кәсіпорынның қаржылық тұрақтылығының және төлеу қабілеттілігінің абсолюттік және салыстырмалы көрсеткіштерін анықтау;
-

- кәсіпорын табыстылығын бағалау;
кәсіпорын табысының салыстырмалы көрсеткіштерін, сондай-ақ олардың деңгейінің өзгеруіне әсер етуші факторларды есептеп шығару;
 - кәсіпорынның іскерлік белсенділігін анықтау;
 - кәсіпорынның қаржылық жағдайының тұрақтылығын ұзақ және қысқа мерзімді болжау, яғни оның қаржылық стратегиясын анықтау.
-

Қаржылық есепті оқудың негізгі әдістістері

- көлденең талдау;
 - тікелей талдау;
 - трендтік талдау;
 - салыстырмалы талдау;
 - факторлық талдау;
 - қаржылық коэффициенттер әдісі.
-

Көлденең (уақытша) талдау - есеп берудің әрбір позициясын өткен кезеңмен салыстыру. Ол өткен кезеңдегімен салыстырғандағы бухгалтерлік есептің түрлі баптарының абсолюттік және салыстырмалы ауытқуларын анықтауға мүмкіндік береді.

Тікелей талдау - әрбір есеп

позициясының жалпы нәтижеге тигізетін әсерін айқындай отырып, қорытынды қаржылық көрсеткіштердің құрылымын анықтау. Ол жалпы баланс немесе оның бөлімдері бойынша қорытынды көрсеткіштегі жеке баптардың үлес салмағын анықтауға мүмкіндік береді.

Трендтік талдау барлық көрсеткіштер 100%
деп алынатын базистік жыл деңгейінен,
бірқатар жылдар көрсеткіштерінің
салыстырмалы ауытқуын есептеуге
негізделеді.

Салыстырмалы (кеңістіктік) талдау - бұл фирмалардың, еншілес фирмалардың, бөлімшелердің және цехтардың жекелеген көрсеткіштері бойынша есебінің құрама көрсеткіштерін шаруашылық ішіндегі талдау, сондай-ақ берілген фирманың көрсеткіштерін орташа салалық және орташа жалпы экономикалық мәліметтері бар бәсекелес фирмалардың көрсеткіштерімен салыстырғандағы шаруашылық аралық талдау болып тыбалады.

Факторлық талдау - бұл жекелеген факторлардың (себептердің) қорытынды көрсеткішке тигізетін әсерін зерттеудің детерминдік (анықтау) немесе реттелмеген тәсілдері көмегімен талдау.

Қаржылық коэффициенттерді

есептеу баланстың жеке баптарының арасында болатын өзара байланыстарға негізделген.

Шешімдер қабылдау үшін сәйкес коэффициенттерді талдаудың пайдалылығы оларды дұрыс түсіндіруге байланысты болады.
